

álláspontról

Az Országos Értekezlet elébe.

Közeledik a Magyar Cionista Szövetség Anyaegyesülete közgyűlésének, valamint a legfelsőbb cionista forum, az országos cionista értekezletnek napja és azok az események, amelyek ezen két alkalom a cionista életben le fognak zajlani, hosszabb időre fogják megszabni a magyar cionista mozgalom sorsát. Válságos időket él át a cionista mozgalom Magyarországon, mert az objektív zsidó helyzet, erős életképes, széles felépítettségű szervezetet követelne, - viszont mind ez ma hiányzik és a cionista mozgalom nagy presztizsvesztése nem kis mértékben vezethető vissza ezen organikus követelmények hiányára. Egy évtizede követeljük azt, hogy a cionista szervezet átalakuljon és minden irányban működési és beleszólási lehetőséget biztosítson a mozgalom keretében. Ennek a harcnak különböző fázisai voltak és volt idő, amikor teljes elhallgattatásunkkal kellett megfizetni kiállításunkért. Hogy az egypárt rendszer hozott-e azonban eredményeket, úgy véljük, erre a kérdésre igen nehéz volna pozitív választ adni, hiszen a cionista mozgalom mai dezolált helyzete többet mond minden retorikai szólamnál.

Előttünk fekszik ezen sorok írása közben egy dokumentum, amely mérföldkőnek készült 1939. júliusában, de egy fél év leforgása folyamán csak kis kavicsnak bizonyult, amelyet tetszés szerint lehet félrerugni. Ez a dokumentum a XXI. cionista kongresszus választási megállapodása, amelyben a magyar cionista mozgalom összes irányzatai békes megállapodásra jutottak a kongresszusi delegátusok választása ügyében. Ismeretes, hogy ezen a kongresszuson 10 delegátus vett részt Magyarországról: 3 Erec Jisrael Haovedeth, 3 Mizrachi, 2 Klal A, 1 Klal B és 1 pártonkívüli. De ez a megállapodás mást is tartalmazott és érdemes ezt a paragrafust itt idézni, hiszen vannak, akik szeretnek erről megfeledkezni.

"III. fejezet. A pártok megegyeznek abban, hogy minden bizottságban, melyet a Magyar Cionista Szövetség létesített, vagy létesíteni fog, minden pártnak legalább két hely biztosítandó. Minden olyan testületbe, amelybe a Magyar Cionista Szövetség delegátust, vagy delegátusokat küld, ezen delegátus, vagy delegátusok kijelölése pártközi értekezlet javaslata alapján az Intéző Bizottság által történik. Pártközi értekezlet alatt ebből a szempontból azt a testületet értjük, amelybe minden kongresszusi párt két-két delegátust küld."

Ez a megállapodás akkor készült, amikor annak aláírói tisztában voltak azzal /amint az a megállapodás bevezetésében áll/, hogy a "magyar zsidóság jelenlegi helyzete szükségessé teszi az erők összefogását". Azóta elmúlt egy félszáz év. A magyar zsidóság helyzete a cionista szervezet vezetőinek szemszögéből nézve úgy látszik sokat javulhatott, mert most már nincs szükség az erők összefogására, hanem mód van kijelenteni, hogy "ez a megállapodás sohasem lépett érvénybe".

Tisztában kell lennünk azzal, hogy fentemlitett megállapodás idézett III. fejezete és többi pontjai is olyan helyzetben születtek, amikor világos volt, hogy a cionista mozgalom léte nem képzelhető el a két legnagyobb irányzat, a Mizrachi és az Erec Jisrael Haovedeth bevonása nélkül, hiszen ezek a mozgalmak voltak azok, amelyek chalucaik tömegével, hachSarahik nagy számával és a sekelakció impozáns eredményével dokumentálták /és nem először/ hogy a magyar cionista mozgalom legvitálisabb részét képezik. Azt hittük, hogy a múlt nyáron

végre mindenkinek felnyílt a szeme és nem gondoltunk arra, hogy ily gyorsan meg lehet feledkezni a cionista élet valóságos erőviszonyairól. Bevalljuk - tévedtünk és azok a hírek, amelyek most a cionista mozgalom vezető szerveinek és bizottságainak új összetételére nézve érkeznek hozzánk, csak még jobban megerősítik bennünk azt a hitet, hogy egy évtized után még mindig vannak, akik egy pártnak akarják kiszajátítani a cionista mozgalom vezetését és ki akarják zárni abból a többi irányzatokat.

A leghatározottabban fel kell emelnünk szavunkat a magyar cionista mozgalom erőviszonyainak eltorzítása és az egy évtized alatt tökéletesen kudarcot vallott rendszer folytatása ellen. Elvárjuk minden cionistától, aki a mozgalom fejlődésének sorsát szívében viseli, hogy a cionista szervezet reorganizálásának idejében, félretéve a kicsinyes hatalmi politika szűklátókörű céljait és eszközeit, minden erejével küzdjön egy olyan berendezkedésért, amely szervezeten belül biztossítja egy demokratikus cionista szervezet megszületését, egy békésebb cionista légkör kialakulását és a cionista mozgalom felnövekedését azokhoz a történelmi feladatokhoz, amelyek a magyar zsidóság mai helyzetében reá várnak. Reméljük, hogy az Országos Választmány és az Országos Intéző Bizottság tagjai sem fogják türni, hogy a cionista szervezet vezetői papirrongynak tekintsenek egy olyan pártközi megállapodást, amelyet maguk irtak alá, egyhangú határozattal jogerőre emeltek és követelni fogják fentidézett megállapodás szellemének érvényesítését a cionista szervezet reorganizálásának alkalmából.

o o o

Több ízben hangoztattuk már, hogy nem a galut és nem a jelen történelmi helyzet az a keret, amelyben a cionista pártoknak meg kell vivni történelmi harcukat. A cionista pártok kialakulását, a palesztinai kolonizáció kifejlődése, a cionizmus tömegmozgalommá válása tettené lehetősévé, amikor a zsidó tömegek érdekei nem tudtak már továbbra is egy sikon futni. Ezek az érdekellettek a palesztinai zsidó gazdaság sokrétűségében találják meg egészséges harci bázisukat. De még Palesztinában sem célja egyik cionista pártnak sem a másik érdekcsoport felmorzsolása, letörése, megsemmisítése. A zsidó jisuv belső ellentétéinek felfokozott harcában is mindenki előtt nyilvánvaló, hogy az ellentétek egy hatalmas egységen, a zsidó nép egységén, sorsának azonosságán alapulnak. A legelvakultabb zsidó padeszán vagy gyáros, vagy Tel-Aviv-i telekspekuláns is tudja, hogy palesztinai léte értelmetlen és gyökértelen abban a percben, amikor ott a zsidó munkásosztály meggyengül, elerőtlenedik, megsemmisül - és a legelvakultabb osztályuralmat hirdető munkáscsoportok is tudják, hogy a zsidó jisuv fejlődése elválaszthatatlanul összefonódott azzal, hogy a palesztinai zsidó nemzetgazdaság, a zsidó jisuv minden rétegének életbázist tudjon nyújtani.

A magyarországi cionista mozgalom stagnálásának, dezolált helyzetének, erőtlenségének, azok az elvakult pártharcok az okai, amelyek célja a másik párt, a másik érdekcsoport letörése, megsemmisítése. A cionista mozgalom legértékesebb erői elhasználódnak, felórlódnak ebben az esztét vesztett zidelemben, azok a zsidó tömegek pedig, akikben a zsidóság tragikus helyzete meggyújtotta a zsidó öntudat szikráját és a cionista mozgalomban vélték megtalálni a magukra eszmélés és felemelkedés útját, keserűen és kiábrándultan fordultak el a magyar cionista szervezettől, de egyben és ez sokkal tragikusabb - a cionista eszmétől is, amelyet a magyar cionista szervezet olyan szerencsétlenül testesített meg.

Meddig fogják még a magyar cionizmus vezetői ezt az utat járni? Mikor fogják végre megérteni, hogy a pártoknak nem az a céljuk és nem az adja meg létük erkölcsi alapjait, hogy a többi pártokat megsemmisítsék, hanem, hogy a cionizmus eszméjével a saját rétegükben minél nagyobb tömegeket mozgassanak meg? Mikor fogják megérteni a magyar cionista szervezet vezetői, hogy a galuti cionista mozgalmaknak legfőbb célja a chaluci ifjusági nevelőmozgalmak támogatása, bármilyen irányzathoz tartozzanak is azok, nem pedig egy simán működő parancsokat teljesítő, parancsnokoknak hajlongó bürokrácia megterem-

tése, sem esztétalelkeket kielégítő, szalonképes, exclusiv klikkekre korlátozott kulturcionizmus megteremtése? Mikor fogják végre megérteni a magyar cionizmus vezető egyéniségei, hogy a galuti cionista mozgalmak majdnem egyetlen értelme és feladata annak a zsidó ifjuságnak a meghódítása, amely egyedül képes megvalósítani még az életben a cionizmus kulturtörekvéseit, amely képes új emberré válni, zsidóvá lenni, megtérni és visszatérni?

Szeretnénk remélni és bizunk benne, hogy az idő parancsa előtt meg fognak hajolni azok, akik a magyar cionista mozgalom vezetésére a mai időben vállalkozni fognak. Hiszünk benne, hogy sikerül megteremteni azt az új légkört, amelyben a feszültségek feloldódnak és a pártok a cionizmus közös céljainak szentelhetik értékeiket és munkájukat. De ennek alapfeltételét egy olyan reorganizációban látjuk, amely szervezetenként biztosítja a cionista csoportok demokratikus jogait a cionista szervezetben.

Ezért az elgondolásért küzdünk egy évtized óta, miközben chaluci generációk sora növekedett fel mozgalmunkban. Erec Jiszráélban négy kibbuc testünk dokumentálja, hogy van még Magyarországon mozgalom, amely kicsinyes és korlátolt taktikákon és praktikákon túl, illetve ennek közepette is, szünetlen folytatja nevelői munkáját, amely ma immár az ötödik magyar kibbuc chalucait tartja hachsarahin. Nevelői munkánk folytatásának biztosítása sokszor követelt harcot tőlünk, de a lelkiismeretünk tiszta és még harc közben sem mocskoltuk be magunkat a politika tisztátlan eszközeivel. Szeretnők, ha az új rezsimben örökre elásva tarthatnánk azokat a fegyvereket, amelyekkel néha talán akarattunk ellenére is sebeket ejtettünk. De el vagyunk készülve arra is, hogy hitünk és reményünk korai és még nem érett meg az idő egy egységes és hatalmas cionista szervezet alapjainak lerakásához. Es erre az esetre szükségesnek tartjuk jóelőre deklarálni, hogy a jövőben sem fogjuk cserbenhagyni ideáljainkat, hatalommorzszákért eladni meggyőződésünket és az összes konzekvenciákkal is számolva folytatni fogjuk küzdelmes életünket, amelyben ideáljaink és tetteink egységét semmiféle földi hatalom nem fogja szétválasztani.

-0-0-0-0-

Talán nem a legszebb országok, nem azok, amelyekben kényelmesebb az élet, - vonzzák az ember szívét. Hanem azok, amelyekben a föld egyszerűbb, szegényebb, közelebb van az emberhez és beszélget vele, valami bensőséges és közeli nyelven.

.-.-.

Csak egyfajta hősiesség van a földön és az: ismerni az életet és mégis szeretni azt.

/Romain Rolland./

.-.-.

A nép igazi fiának, akinek belső számadása van népével, népe természetével és népe sorsával, lehetetlen élnie és dolgoznia anélkül, hogy erősen hinne népében, népe igazában, szentségében és hatalmas erejében --- hiszen végtére is minden igazán érző ember népén keresztül ér el a világhoz, és népén, népéhez való viszonyán keresztül tekint az emberiségre, és egészen a husába csak népe sorsa vág, jobban mondva önmaga, a nép fiának sorsa.

/J. Ch. Brenner./

.-.-.

Arab - Zsidó kooperáció felé.

Csak gunyolódás kísérte hosszú három év, a zavargások három éve alatt azon erc jiszraeli barátainkat, akik a terror dühöngése közepette is a zsidó arab kooperációról, a zsidó és arab dolgozók együttes béke-frontjáról mertek beszélni, akik azt hirdették, hogy ennek a kérdésnek megoldása aktuálisabb és égetőbb, mint valaha. Ki hitt akkor ebben, amikor még zsidó vezető körökben is az arabok áttelepítésének, transzferálásának illuziója hódított? Nyilvános gyűléseken nem lehetett szóhoz jutni, a tömeg, amely csak minap az arab terror áldozatait kísérte utolsó utjukra - sovinszta jelszavaknak hitt és bátorság és eszmei hűség kellett ahhoz, hogy akkor se engedjünk elveinkből, amikor nem volt népszerű hirdetni azokat.

A VÁLTOZÁS.

Es ime alig mult el két-három hónap a zavargások lassu kimulása óta, -- már nem hallani lövéseket, - ellenben mind gyakrabban kezdenek jönni a hírek az arab-zsidó kooperáció kezdeteiről. Csak a minap volt egy nagy ültetvényes konferencia Petach Tikvában, amelyen arabok és zsidók közös nagy problémáikat tárgyalták meg. Majd távirat jön, amely arról számol be, hogy egy Zichron Jákov melletti arab faluban az arabok zichroni zsidó parasztokkal együtt ünnepték a muktár /biró/ fiának esküvőjét. Ismét újabb hír szól egy arab-zsidó szállítási vállalkozás megalapításáról. Nem nagy események, - mondhatja valaki. És mégis.

Néhány hónap óta mélyreható változások mennek végbe a két nép viszonyában. A zavargások alatt sokan úgy látták, hogy két ellenséges tábor áll itt, amelyek között nincs hid, és nincs kilátás a jövőben sem változásra. Mi sohasem hittük ezt. Állandóan figyelmeztettük a zsidó közvéleményt, hogy ne legyen rövidlátó, ne higgyen abban, hogy a zavargások alapvető ellentéteknek tulajdoníthatók. A legsötétebb órákban is azt mondtuk, hogy jön még nap, amikor a zavargások tanulsága fel fogja nyitni a szemeket.

Es az utolsó hónapokban a helyzet igazolja ezt a feltevést. Elegendő volt a háboru kitörése Európában és az arab lakosság felocsudott és újból keresni kezdte a kapcsolatokat a zsidó jisuvhoz. A gyűlölködés és a terror politikája gazdasági és erkölcsi romlásba sodorta csak az arab jisuvot, hallatlan áldozatokat szedett emberéletben és vagyonban. Az arab jisuv kezdett elfordulni attól a politikai vezetőségtől, amely ezért a véres és szenvedésekkel tele négy évért felelős volt. Az élet igazsága fellázadt a gyűlölséget szitók ellen, a gazdasági fejlődés eminens érdekei, a romboló és bűnös politika ellen.

A most kialakulóban levő helyzet újlag azt bizonyítja, hogy az ország közös, konstruktív erőfeszítéseket követel mindkét néptől. Az országnak szüksége van széles keretekben és nagy lendülettel teremtő iniciatívára, tőkebefektetésre, bevándorlásra és kolonizációra, gazdasági és kulturális fejlesztésre. Hiszen a zsidó nép nem valami mellékes célért, vagy kizsákmányolás céljából jött az országba, hanem hogy azt fejlessze és építse mindkét nép javára. Van ott hely az arab jisuvnak és zsidók millióinak, akik ott akarják megtalálni otthonukat. Békés viszony, kölcsönös megértés és együttműködés - mindkét nép számára életszükséglet.

FELADATAINK.

A kijózanodásnak ez a korszaka most már tetteket is követel. El kell mélyítenünk az országban élő két nép sorsszerű érdekközösségének felismerését. Zsidó részről a Szochnutnak kell kezébe vennie a dolgokat. Kongresszusi határozatok várnak megvalósításra. Az arab kérdéssel foglalkozó bizottságnak konkrét terveket kell kidolgoznia, az ország fejlesztésére és a gazdasági élet fellendítésére. A petach-tikvai ültetvényes konferencia folytatást követel, hiszen valószínű, hogy a közös fellépés a kormánnyal szemben ezt is arra fogja indítani, hogy komolyabb lépéseket tegyen az ország gazdaságának és különösen a nancsgazdaság égető kérdéseinek megoldása terén.

De az arab jisuvval való kapcsolatok kiépítése nemcsak a Szochnut feladata, hanem a többi szervezeteké is, elsősorban a Hisztadruthé, amelynek végre utat kell törnie a két nép dolgozóinak együttműködése felé. A mindjobban csökke-

nő bérek, szociális törvényhozás teljes hiánya, arab és zsidó falvak kooperációjának kérdése - olyan problémák, amelyek széles teret biztosítanak a teremtő iniciatívának ezen problémák megoldásában.

Nagy munka vár az "arab zsidó közeledés ligájára" is, amely most már meghallgatásra tud találni elég széles arab és zsidó körökben.

LEHETŐSÉGEK.

Nem szabad elszietett következtetéseket levonnunk az új helyzetből, mint-ha lehetséges volna a közeljövőben politikai megegyezésre jutni az arabokkal. Ilyen megegyezés csak az ország binacionális jellegének elismerésén alapulhat, tehát oly rendszeren, amely biztosítja a két nép politikai egyenlőségét és ugyanakkor módot ad a zsidó bevándorlásra és kolonizációra a gazdasági befogadóképesség határain belül. De ezt a célt nem fogjuk egy csapásra elérni. Hogy valamikor majd politikai egyezségekre juthassunk, előbb széleskeretű gazdasági kooperációt kell teremtenünk. Amint a gazdasági erők az utóbbi időben áttörték a zavargások és politikai cselszövészek falát, úgy fogják azok remélhetőleg egyengetni a politikai egyezés útját is. A tömeg életbevágó érdekei végül is felülkerekednek majd azokon a politikai aknákon, amelyeket az uszítók rejtettek el. A zavargások ideje alatt a zsidó jisuv bátor és önmegtartóztató magatartásának gyümölcsseit arathatjuk most le. Az arabok tudják, hogy a "havlaga" /az önmegtartóztatás/ nem gyengeségből fakadt, hanem azért, mert a jisuv meg akarta őrizni a jövő idők békés együttműködésének lehetőségét. A szélsőséges arab nacionalista párt csufos kudarcot vallott. Az arab nép többsége lelkiileg is felkészült arra, hogy új jövő felé haladjon béke és kooperáció közepette. Ne mulasszuk el ezt a történelmi sánst. Ha minden egyén és minden intézmény meg fogja tenni azt, ami a feladata, úgy a befektetett energiák egy napon bő termést fognak hozni.

---o00o---

D. Simonovitz:

Menekülni?

A világ rossz, bűnös, kegyetlen? Tehát? Meneküljünk előre? Hagyjuk, hogy a rossz, a csunya, a kegyetlenség tomboljanak, amíg csak jól esik nekik? Hagyjuk, hogy a szép, a jó, a nemes vérben fürödjék, sárban fetrengjen, megfulladjon, segítség nélkül, biztatás nélkül, részvétel nélkül? Pedig a jó, a szép, a nemes létezését te magad igazolod, amikor harcot kívánsz a rossz, a rut, a kegyetlen ellen? Mert, hogy létezhetnék a rossz, ha nem küzdene a jó ellen, mi az ami rut, ha nincs mellette a szép és vajjon nem abban nyilvánul meg a kegyetlenség, hogy kinezze a nemest, a gyengét? Nem? Te úgy véled, hogy vadállatok kegyetlenek tudnak lenni maguk között is, a rossz uralkodni tud jó nélkül is, és a világ, az egész világ rossz, bűnös, kegyetlen? De te? Te is rossz vagy? De hogy ismerné el a rossz, a rossz létezését? Elismeri? Nem! Nem hogy elismerné, hanem lázadozik ellene, kiabál, pokoli kinokat szenved ezen felismerés miatt, kétségbeesik, menekülni akar, távozni ebből a rossz világból! Nem, te nem vagy rossz! Te jó vagy, talán nagyon jó, ha a rossz ilyen lelkiismeretfurdalást okoz neked... de, ha te jó vagy, miért ne hinnéd, hogy vannak még mások is jók, mint te, akik éppúgy szenvednek a rossztól, a ruttól, a kegyetlentől, mint te? És hogyan --- menekülni? Menekülni és magunkra hagyni mindezeket, akik jók, mint te, talán még jobbak is, magunkra hagyni őket és hagyni, hogy vérben és sárban fetrengjenek, megfulladjanak, segítség nélkül, biztatás nélkül, részvétele nélkül? A világ rossz, bűnös, kegyetlen? Tehát - ő az, amely ad! Kötelez bennünket, hogy utolsó lélekzetünkig benne maradjunk, hogy jóvá, széppé, nemessé tegyük! Mert, ki fogja elválasztani a jót és a rosszat, ha nem te és a hozzád hasonló? Hanem mi legyen? Megkísérelted és kudarcot vallottál? De megkísérelted már nemcsak küzdeni a rossz ellen, hanem hűséges palántákat ültetni, nemcsak visszaszorítani az árnyakat, hanem gyertyákat is gyújtani? Az életedre! Kicsiny gyertya néha sűrű sötétséget tud szétoszlatni! Gyujtsd meg a gyertyát! A világnak szüksége van rá, a világ vár rá.-

A magyarországi "HECHALUC" megalakulása.

Csendben, hangos szó nélkül adjuk tudtára minden baátunknak, hogy ezekben a hetekben életrehivtuk az összes, az Erec Jiszrael Haovedeth-hez tartozó chaluci mozgalmak egységes szervezetét a "Hechaluc"-ot. Azt hisszük, hogy kevesen vannak, akik ne tudnák, mit jelent a Hechaluc más országokban, - hiszen ez az a szervezet, amely több, mint két évtizede jelent még uttörőként és vállalta magára mindég a legnehezebb pionir-feladatok teljesítését. Trumpeldor volt az első, aki a gondolatot felvetette, - akkor még százan sem voltak követői. S azóta elmúlt több mint két évtized és ma a Hechaluc szervezeteknek világszerte több mint 60.000 tagjuk van. Nem tagok, akik papíron szerepelnek, hanem élő, hus és vér emberek, akik egész életükkel élik a cionizmust, amely számukra nem akadémikus, zöldasztal körüli vitákat jelent, hanem új életet, a zsidó munkás életét.

Nehéz, nagyon nehéz pár sorban felvázolni a Hechaluc történelmi jelentőségét: a hachsara-művet, amely fiatalok sok-sok tizezrét tanította meg dolgozni, az allija-szerveket, - legális és illegális formájukban, - és a mű folytatását Erec Jiszraelben: a Hisztadruthot, hatalmas intézményeivel és nagyszerű kolonizációs művével. Az egységes Hechaluc szervezet volt az, amelyből mindez megszületett és fájdalom - ez az egységes Hechaluc szervezet hosszú éveken át nem tudott lábbaállni nálunk. A magyar cionizmus mérgező és egészségtelen levegőjében, nem tudott kifejlődni a Hechaluc, - a chaluci szervezetek embereibe is tulságosan beleivódott ez a levegő és ahány kísérlet csak volt, valamennyi kudarcra végződött.

És most, - egy évtizeddel rá, hogy Magyarországon elindult útjára a chaluci mozgalom, létrejött a Hechaluc, amely egyesíti magában a Hanoar Haivri, a Dror, Hechaluc hacair és Makkabi hacair mozgalmait és egységes keretet teremt azoknak a feladatoknak az elvégzésére, amelyet hachsara, allija és általában a chaluci cionizmus ezen mozgalmakra ró.

Hisszük, hogy minden barátunk örömmel fogja üdvözölni a Hechaluc megteremtésének hírért. Nem a legkedvezőbb auspiciumok között indul útjára a Hechaluc. Hivatalos cionista körökben sem értik mind a mai napig a chaluciuth lényegét azok, akik ezzel törődnek. Még mindig alamizsnára váró fiatalokat látnak a chalucokban és a hachsarákban - nyomortanyákat. Még mindig nem akarják megérteni, hogy ezek a fiatalok a szülők számára is készítik az utat, hogy ezek a fiatalok a szülők számára is készítik az utat, hogy ezek a fiatalok ideáloktól hevitve lépnek a chaluciuth útjára és utjukat egyengetni, azon segíteni őket, nemcsak cionista kötelesség, de megtiszteltetés azoknak, akiknek megadatik, hogy segítsenek. Mert nem a segítségen mulik, hogy ezek a fiatalok járnak-e ezen az uton vagy sem, - hiszen minden támogatás nélkül sem térnének le róla, mint az már számtalanszor bebizonyították. A Hechaluc-nak feladata lesz belevinni a cionista köztudatba a chaluciuth igazi fogalmának megértését is.-

.....

Amilyen rossz, külső auspiciumok mellett indul a Hechaluc, annál biztatóbbak azok a jelek, amelyek belül mutatkoznak és amelyek hinni engedik, hogy most egy egységbe kovácsolódó chaluci mozgalmak végre kitörtek abból a szűkkörű, egoisztikus keretből, amelynek küldökszemléző világnézete jellemzi még ezekben a nehéz napokban is a magyar "cionizmust".

Hisszük, hogy a Hechaluc a helyes utra tért és az egységes chaluci mozgalom ugyanazt a történelmi szerepet fogja betölteni a közeljövőben Magyarországon is; mint amelyet betölt mindenütt az egész világon.

.....

A GALUTBAN....

185.000 zsidó Németországban.

A német hatóságok megbízásából a "Németországi zsidók birodalmi képvisellete" statisztikai felvételt készített, amelyet 1939. október 1.-én kellett lezárni. Most jelent meg az összefoglaló jelentés, amely képet ad arról, hány zsidó él jelenleg Németországban. A statisztikai felvétel vonatkozik a régi birodalomra és a szudéta-vidékre, de nem foglalja magában az oétrák és a lengyel zsidóságot.

Ezen jelentés szerint 1939. októberében kb. 185.000 zsidó élt Németországban, -- 77 ezer férfi és 108 ezer nő, Berlinben magában 95 ezer zsidó él.

Az 1933-as népszámlálás szerint akkor kb. 500.000 zsidó élt a régi birodalom területén /a Saar vidék és a Szudétavidék nélkül./ A német zsidók számának rohamos csökkenése egyrészt a természetes szaporodás teljes visszaesésére, de legnagyobbrészt a kivándorlásra vezethető vissza, miután 1933 óta 250 ezer zsidó hagyta el Németországot, akik főleg az Egyesült Államokba és Erec Jiszraelbe vándoroltak ki.

Érdekes képet mutat a korosztályok táblázata is:

K o r	férfiak		n ő k.	
	1933.	1939.	1933.	1939.
15 évig	42.000	7.600	40.700	7.400
16-24	29.000	4.200	29.600	5.500
25-39	57.000	9.500	62.700	14.600
40-59	75.400	31.200	82.000	45.400
60-on felül	35.300	25.000	46.100	34.700
	238.700	77.500	261.100	107.600

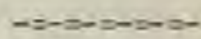
Ez a táblázat mindennél világosabban mutatja, hogy a kivándorlók túlnyomórésze a fiatalabb korosztályokból került ki. A még Németországban tartózkodó ifjuság közül is kb. 5000 van hachsarán /átképzésen/ kivándorlás céljából, míg kb. 10.000 még zsidó iskolákban tanul.

A birodalmi képviselület statisztikája azt is mutatja, hogy míg 1933-ban a zsidók 41 %-a volt még önálló kereső, most mindössze kb. 16% tartja el önmagát, - a túlnyomó többségnek nincs semmiféle vagyona - kb. 16 % van csak olyan, akinél a vagyon az 5000 márkát túlhaladja, vagyis rendkívül nagy azoknak a száma, akik támogatásra szorulnak.

WEIZMANN AMERIKÁBAN.

Weizmann utazása Amerikába, - szimbólum is, jelzi, hogy a zsidó élet súlypontja az Ujvilágba tolódott át. Az európai zsidó közösségek összeomlása óta az amerikai zsidóság sulya és szerepe óriási mértékben megnövekedett és ebben az órában, amikor a zsidó világban már csak Erec Jiszraelből tör elő egy reménysugár, -- Weizmann utazása hatványozottan jelentős. Weizmann feladata lesz megmagyarázni az amerikai zsidóságnak, - mit vár ma tőlük Erec Jiszrael és milyen tét forog kockán. Feladata lesz eléjük tárni a helyzetet és megmutatni, hol az a hely, ahol az amerikai zsidóság konstruktív és döntő módon segíthet Erec Jiszraelnek és önmagának.

Erec Jiszraelben

NAGY ALKOTÁSOK ELŐTT.

A nehéz gazdasági helyzet közepette is szüntelenül folyik a föld megváltásának munkája. A háboru kezdete óta 15.000 dunam ment át a nemzet, a Keren Kayemeth tulajdonába. És bármennyire biztatónak látszik is ez a szám, mégis azok, akik a föld kérdésével foglalkoznak, soha nem voltak tele annyi aggodalommal, mint éppen most. Hihetetlenül széles lehetőségek nyilottak éppen ezekben a napokban a föld megváltására, - és nincs elég erőnk, hogy kihasználjuk azokat. Az egészen speciális helyzet folytán mód van hatalmas területek megvételére, amelyeket nem dunamok ezreiben, hanem tizezreiben kell mérni. Vannak helyek, ahol csak nemrég kezdtük meg a kolonizációs munkát és vannak, ahol zsidó munkás még nem járt, mint pl. a "veszélyes háromszögben" /Tul Karm-Djenin, - Schem/. Mód van a kolonizáció határainak kitolására északon és délen - és az utolsó évek megtanithattak bennünket arra, hogy politikai megfontolások jöhetnek és mehetnek, - az ami a mandatórius kormány magatartását végső fokon megszabja, az a kész tények ereje. Ha a zsidó kolonizáció határait minden égtáj felé kitoljuk, - akkor semmiféle "országfelosztásról" nem lehet majd beszélni úgy, amint azt a Peel féle bizottság is tette.

Chanita mellett /az északnyugati Galilban/, a Chule-mocsarak közelében -- 60-70 ezer dunamot lehet azonnal megvásárolni - és lent délen, a Negev környékén szintén olyan lehetőségek nyilottak, amelyekről a közelmúltban szó sem lehetett. A prosperity idején magánosok kezdtek ezen a környéken földeket vásárolni, főleg Aza környékén, - a zavargások azonban félbeszakították ezeket a munkálatokat és csak most lehet ismét folytatni azokat. A magánosok már félreállottak és ma nincs más vevő, csak a Keren Kayemeth. 50 ezer dunam vétele intézhető el azonnal, ennek fele olyan vidéken, ahol nincsen ma se falu, sem város, - a beduinok, a vándorló törzsek birodalma ez.

Egy és háromnegyed millió fontra volna szükség, hogy a felajánlott területeket megvásárolhassuk. Ha ez az összeg rendelkezésre állna, - a föld megváltásáért vívott harcunk eredményességét biztosítani tudnók. Soha még nem voltunk oly közel az ország megváltásához, mint éppen most - és ki tudja, nem fogjuk-e ismét elszalasztani az alkalmat.

Egy és háromnegyed millió font kellene - negyede annak, amit egy nagy ország /amint azt az ujságok irták/ naponta költ háborus kiadásaira. Oly sok ez és oly kevés. És most ismét tőlünk, cionistáktól függ minden, - vajjon lesz-e erőnk megvalósítani az álmot - az ország megváltását?!

A HISZTADRUTH AZ UJ BEVÁNDORLÓKÉRT.

Az utolsó hónapok nehéz és nyomasztó gazdasági helyzete közepette a legsúlyosabb problémák egyike volt az új bevándorlók, az u.n. maapilimek elhelyezése. Tömegek jöttek, amelyeknek semmi közük sem volt cionizmushoz, héber nyelvhez, Erec Jiszraelhez. Nehéz társadalmi és gazdasági kérdést kellett megoldani, hiszen utat kellett keresni arra, hogy ezek az emberek valamilyen módon mégiscsak bekapcsolhatók legyenek az építő és konstruktív munkába. Ezek vannak, kik a városokban tengetik életüket és segélyekből élnek, - és a Hisztadruth, az erec jiszraeli munkásság ezen hatalmas szervezete úgy látta, hogy mint mindég, most is néki kell megmutatni az utat.

És az ut: chawuroth poalim /munkástársaság/ felállítása volt. 60-70 ember él egy-egy ilyen chavurában - amely kollektív berendezkedésű. Közös munkabeosztás, beszerzés, ellátás, közös étterem és konyha, közös fürdőterem - a kölcsönös segítség elve az, amely ezeket a chavurákat jellemzi. Tíz ilyen pontja van a Hisztadruthnak, közöttük kettőben vannak magyarok nagy számban.

1./ Éjn ganim: Petach Tikva mellett, kb. 70 chavér, valamennyien magyarok. A tábor 14 dunamos területen fekszik, most készítenek elő kis segédgazdaságot, 3 dunamos konyhakertet.

2./ Béth ovéd: az u.n. mosav ovdim, tehát kis magángazdaságokból álló

szövetkezeti jellegű telep, - itt van a második chavura, 78 chavér, magyarok és szlovákok - főleg a noar cioni tagjai.

Ezenkívül még Kfar Gibtonban, Rechovoth mellett vannak kisebb számban magyarok.

Az elmúlt hónapok bebizonyították, hogy ezek a chavurák igen értékes nevelői eszközt képviselnek, A chavura életformája megfelel egy galuthi hach-sarának és tagjai alapvető cionista, héber és munka-nevelésben részesülnek -- jellemző pl. hogy a héber nyelv tanulása kötelező ezekben a chavurákban, amelyek mindegyikében van egy instruktor is, - öregebb tapasztalt chavér valamelyik szomszédos kibbucból, aki segít ezeknek az új oléknak felülkerekedni a kezdet nehézségein. Anyagilag a Hisztadruth és a Szochnuth támogatják megalapításukkor ezeket a táborokat. Hogy mit fog hozni a jövő - hogy fog alakulni ezeknek a chavuráknak az útja, - nehéz volna megjósolni, de ne feledjük el, hogy az a kvuca, amely Daganiát alapította, valamikor, több mint harminc éve szintén mint chavura kezdte -- Chederán. Nehéz és felelősségteljes az a munka, amit a Hisztadruth magára vállalt, de remélhető, hogy eredményre fog vezetni és ebből a nehéz emberanyagból konstruktív csoportokat sikerül majd teremteni.

750.000 FONT A GAZDASÁG FELLENDÍTÉSÉRE.

Az utolsó hetek legjelentősebb eseménye a palesztinai kormány azon bejelentése volt, amely szerint a kormány 750 ezer fontot fog fordítani a legközelebbi időben a gazdasági krízis enyhítésére. Ebből az összegből egy részt szociális segélyezésre fognak fordítani, de legnagyobb részével hatalmas közmunkák indulnak meg Tel Avivban, Haifán, Jaffán, Jeruzsálemben, az összes nagyobb kolóniákon, sőt kis falvakban is. 150 ezer fontot kap Tel Aviv adósságainak rendezésére, 150 ezer fontért kormányépületek épülnek. Ha mindezek a munkák megindulnak, mód lesz a munkanélküliség nagymértékű csökkentésére, sőt megszüntetésére is, hiszen a közmunkák megindulása, a munkásságnak mint vásárlóerőnek bekapcsolódása, a gazdasági vérkeringést újból meg fogja indítani.

Hosszu éveken át követelte az ország, hogy a kormány szabadítsa fel a nagy kincstári feleslegeket, - és ezt a követelést a kormány nem akarta teljesíteni. A zavargások idején a biztonsági intézkedések kezdték kimeríteni a kincstárt, de még mindég maradt elég tekintélyes, több mint 2 millió fontnyi összeg, mint felesleg. A háború kitörése hallatlanul kimélyítette a krízist, a nyomor az inség nagymértékben növekedett, - s végül a kormány sem állhatott félre. Természetesen nemcsak ebben kell keresni az események magyarázatát. Sokkal valószínűbb, hogy az általános helyzet arra készítette a kormányt, hogy eddigi gazdaság-politikáját, amely abban nyilvánult meg, hogy soha komolyan nem segített, - megváltoztassa és ilymódon is hozzájáruljon a kedélyek lecsillapításához és a szimpátia felkeltéséhez Angliával szemben. Akárhogy vizsgáljuk is azonban az események hátterét, - kétségtelen hogy ennek az összegnek rendelkezésre bocsátása konstruktív tett, - amely feltétlenül meg fogja hozni a gyümölcsöt. Az utolsó hírek szerint mindenfelé megindulnak már a nagy közmunkák, amelyek ezeket fognak foglalkoztatni.

A HISZTADRUTH ISMÉT AZ ÉLEN.

Hosszu hónapok óta folyik a meddő vita a jisuvban a szükségadó bevezetéséről, amelynek feladata az inség enyhítése és konstruktív munkák beindítása volna. A jisuv reakciós elemei most is jó alkalmat találtak arra, hogy jogtalan követelésekkel lépjenek fel, politikai előjogokhoz kössék a maguk támogatását és így igyekeznek már hónapok óta elodáztatni a szükségadó behajtását. Közben azonban gyors segítségre szükség volt és most ismét a Hisztadruth ugrott az élre. Még a kormány itt említett bejelentése előtt zajlott le a Hisztadruth konferenciája, amely elhatározta, hogy tagjainak sürgős megadóztatása által 100.000 fontot gyűjt össze a munkanélküliségi alapra. Ez már a negyedik ilyen akció, a negyedik év, hogy a Hisztadruth ilyen erőfeszítésre szólítja fel tagjait. A munkás, akinek alig van megélhetése, a maga fillérjei által segít most ismét társának ugyanakkor, amikor azok, akik igazán segíthetnének, -- taktikázással vágják el a segítség útját. "Támogatásról munkára menni át!" - ez a jelszó. Ennek az alapnak is segítenie kell a munkanélküliség megszüntetésében és konstruktív munkákat kell elindítania, - segítenie kell helyet teremteni új bevándorlók ezreinek.

A MOCSÁRSZÁRÍTÁS MUNKÁJA 1939-ben A K.K.L. FÖLDJÉN.

Emek Zvulon északi részén /a haifai öbölben/ fontos munkálatok folytak. Az itt folyó Naaman volt az, amely a legveszedelmesebb maláriát terjesztette, - kanyargós, lassu folyásu viz, tele sással és más vizi növényekkel. Csatornát ástak, amelybe a Naaman vizének egy részét levezették és így a vízszintet majdnem természetes nivójára csökkentették. A vizinövényeket, amelyek szinte álló vízzé tették, kivágták. Ezáltal kiszáritották a mocsarat közel 3 km szélességben. Ezenkívül új csatornát ásnak, amelyben zsilipet fognak elhelyezni és annak segítségével szabályozható lesz a vízszint. A zsilipet csak akkor fogják bezárni, amikor a földek időleges öntözésére szükség lesz a vízszint emelésére.

Béth Seán vidékén, Mesziloth és Masszada fiatal telepeihez közel szintén folytak különböző munkálatok. A nagy és mély Masil-el-Jisl mocsarat, amely főakadálya volt ezen a környéken a kolonizációnak, - lecsapolták. Már most, a lecsapolás teljes befejezése előtt elkezdték a chalucok a föld felszántását. Speciális berendezés segítségével mód lesz a mocsárvíz egy részének felhasználása öntözés céljaira, a többit pedig a Jordánba fogják levezetni. Egy - másik mocsarat, amely Nir David közelében, 350 dunamnyi kormánybirtokon terül el, -- a Keren Kayemeth bérbevett a kormánytól lecsapolás céljából, a mérések már megtörténtek, - a munkát ez évben kezdik el.

A g a z d a s á g f e j l ő d é s e .

A h a i f a i o l a j f i n o m i t ó, amely részben már elkezdte működését, 1940 szeptember végéig lesz befejezve. A finomító építése 4 és fél millió fontba került, amelyből közel 1 millió fontot adtak ki az országban munkabérekre, helyi termékekre stb.

A H o l t - t e n g e r n é l folyó káli és bróm-termelés 1939-ben nagy fejlődést mutat. A káli termelés 63.527 tonna volt /1938-ban 47.496 t/, a bróm-export pedig 481 tonnáról 589 tonnára emelkedett.

M a g y a r z s i d ó k Tel Mondban gyárat építettek narancs és narancshulladék feldolgozására. Alkoholt, trágyát és takarmányt szándékoznak ott előállítani az exportra alkalmatlan gyümölcsből.

A z e g y i p t o m - p a l e s z t i n a i o r s z á g u t, amely átszeli a szinai félszigetet, most készült el. Ezáltal most összefüggő ut vonul végig a Földközi tenger keleti partján. A Haifa-bagdadi ut szintén befejezése felé közeledik és akkor ezt a távolságot 12 óra alatt lehet majd megtenni. Elkészülte után a haifai kikötő belát hatatlan hátországgal fog rendelkezni.

10 millió boro tvapengét állított elő az utolsó 4 év folyamán a rison-lecioni OKAVA gyár. 56 munkás dolgozik most ott, és sikerült a német és japán eredetű árut a piacról teljesen kiszorítani, sőt megindult az export különböző európai, ázsiai, afrikai államokba, Délamerikába, Indiába, Kanadába stb.

Két új telep épült az utolsó hetekben Erec Jisraelben, A Chüle mocsarai környékén. Az egyik Saar hajisuv - 20 telepes kezdte el itt a munkát a K.K.L. 2000 dunamnyi földjén, - de később 70 családnak kell majd itt lakni. A másik telep a Mesek mesutaf, amely Histadruth munkásokból áll. Ez a telep új alapokon épül, az individuális tulajdon és a kollektív munka kombinációján. Csak az elmúlt hetekben szerezte meg a K.K.L. a földet, amelyen ez az új falu épül.

A r e c h o v o t h i kísérleti állomáson a Jewish Agency új épületeket építtet, amelyben a vegyes gazdaságban folyó kísérleteket fogják végezni, ill. irányítani. Az épületek 10.000 fontba fognak kerülni.

70 éves M i k v e J i s z r a e l: az ország első mezőgazdasági iskolája. Mezőgazdák százait adta ez az iskola az országnak, akik szétszórva mindenfelé, dolgoznak és adják tovább a tanultakat. Az utolsó években még nagyobb jelentőségű volt ez az iskola, amikor a Galuthból, Németországból, Csehországból kezdtek jönni tanulói és az iskola komoly erőfeszítéseket tett ezeknek az országban való begyökerezésére.

Budapest, 1940. február hó.

F.k.: Grünwald Kornél.

Soksz.: Harmat D. Bp. Dohány-u. 16-18.

LELTÁR